

Börsbolagen 2017

Tillbaka till tillväxt

UNIONENS BOLAGSINDIKATOR
FEBRUARI 2017

Sammanfattning av Bolagsindikatorn februari 2017

- För Unionen är det naturligt att bevaka och analysera utvecklingen för företagen i Sverige. Börsbolagens centrala position i den svenska ekonomin gör att deras utveckling är en viktig signal om utvecklingen även för näringslivet och ekonomin i stort.
- Sammantaget var 2016 ett relativt svagt år för börsbolagen jämfört med 2015, både omsättningen och rörelsemarginalen låg kvar på oförändrade nivåer. Bilden stämmer överens med annan konjunkturstatistik där utfallen under främst andra och tredje kvartalen blev sämre än väntat, men där tillväxten tog förnyad fart mot slutet av året.
- För 2017 väntas tillväxten åter ta fart i börsbolagen, prognosen är att omsättningen i genomsnitt kommer att växa med 5 procent under året. Detta stämmer väl med flertalet prognoser för den internationella ekonomin som räknar med en något snabbare tillväxt kommande år, liksom med de mer optimistiska signalerna från KIs barometrar och Inköpschefsindex. Det bör dock betonas att osäkerheten är stor, bland annat till följd av Brexit, Donald Trumps fortsatt oklara politik samt val i viktiga ekonomier som Tyskland och Frankrike.
- Börsbolagens rörelsemarginal blev 11,3 procent under 2016, jämfört med 11,4 procent 2015 och något högre än under 2014. Förväntningarna för 2017 är i stort sett oförändrade avseende lönsamhet, marginalen väntas bli 11,4 procent. Prognosen indikerar därmed en fortsatt tuff konkurrens på den internationella marknaden.
- Lönsamheten i börsbolagen bör dock ses i ljuset av att avkastningen på alternativa riskfria placeringar under senare år sjunkit. 2016 var differensen mellan börsbolagens rörelsemarginal och den 10-åriga statsobligationsräntan 10,8 procentenheter, större än under högkonjunkturåren 2006-07.
- Utvecklingen skiljer sig mellan industrin och tjänstesektorn, framför allt vad gäller omsättningen där tjänstesektorn växte i god takt även under 2016 medan industribolagen i stort sett stod still. Under 2017 väntas båda sektorerna växa, tjänstebolagen i snabbast takt. Vad gäller rörelsemarginalen var utvecklingen den motsatta under 2016, industribolagens marginal stärktes med 0,2 procentenheter medan tjänstebolagens försvagades med 0,6 procentenheter. Förhoppningsvis skapar den förväntade stigande omsättningen och goda lönsamheten utrymme för långsiktigt viktiga investeringar i forskning och utveckling, maskiner och inte minst i kompetensutveckling.

	Omsättning, förändring jfr föreg år, procent				Rörelsemarginal, procent			
	2014	2015	2016	2017*	2014	2015	2016	2017*
Totalt	10	7	0	5	11,0	11,3	11,3	11,4
Tillverkningsindustri	12	5	-1	3	11,3	12,0	12,2	11,8
Tjänstesektor	7	11	4	7	12,9	11,8	11,2	11,4
Övriga	5	7	-3	12	3,6	5,1	6,1	9,1

Källa: Thomson Reuters, egna bearbetningar

* Prognos

Bolagsindikatorn och börsbolagen

När vi nu gått in i februari har den dominerande delen av bolagen på Stockholmsbörsen just offentliggjort sina resultat för 2016. Med detta som grund har även analytikernas prognoser för 2017 uppdaterats. I Bolagsindikatorn sammanställs dessa nulägesbeskrivningar för vart och ett av bolagen till en total och aktuell bild av konjunkturen för börsbolagen som grupp.¹

Rapporten baseras på finansmarknadens prognoser för varje börsbolag, prognoser som uppdateras kontinuerligt.² Antalet börsbolag som analyseras i denna rapport är 258,³ med sista uppdatering 9 februari.⁴ Prognoserna i rapporten avser börsbolagens utveckling på koncernnivå, alltså inklusive de verksamheter som återfinns i andra länder än i Sverige.

Trots att börsbolagens antal är litet är deras tyngd i näringslivet mycket stor, både sett till omsättning, antalet anställda och påverkan. Hur börsbolagen utvecklas totalt sett är intressant eftersom de i hög grad genom sina led av underleverantörer fungerar som motorer för övriga näringslivet, men också eftersom deras tillväxttakt är en signal om hur den internationella konjunkturen utvecklas.

Rapporten redovisar utvecklingen sammanlagt för alla börsbolag, samt uppdelat på tillverkningsindustrin och tjänstesektorn.⁵

Bolagsindikatorn är skriven av Jon Tillegård och Lars Jagrén, Unionens enhet för avtal och politik.

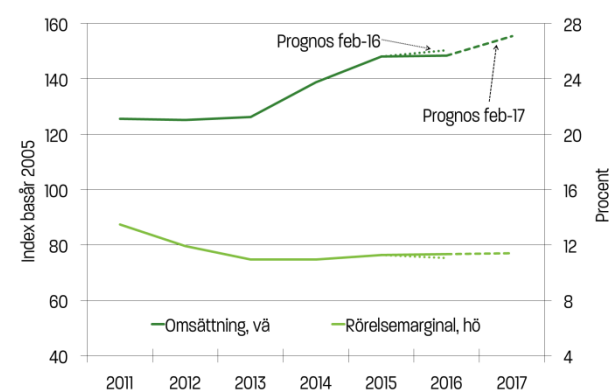
Börsbolagens konjunktur

När 2016 summeras visar sammanställningen att börsbolagens omsättning under året var konstant jämfört med 2015 (diagram A). Det innebär att tillväxten blev lägre än 2014 – 2015. Detta stämmer överens med annan konjunkturstatistik för 2016 där utfallen under andra och tredje kvartalen blev sämre än väntat, men där tillväxten fick förnyad fart mot slutet av året. Vi kan också konstatera att de prognoser som fanns i februari för helåret 2016 (prickad linje) hamnade synnerligen nära det utfall som nu kan summeras.

Omsättningen väntas stiga i god takt (+ fem procent) under innevarande år, då också prognoserna för världsekonomin är något ljusare än för 2016. Detta överensstämmer med de mer optimistiska signalerna de senaste månaderna från KI:s barometrar och Inköpschefsindex.

Svagare omvärld gav avstannad tillväxt

Diagram A Börsbolagens omsättning och rörelsemarginal

Källa: Thomson Reuters, egna bearbetningar

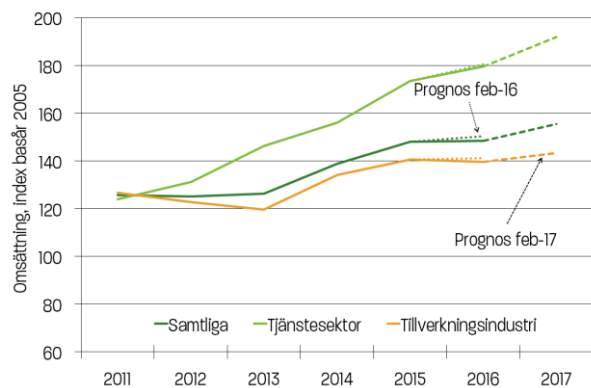
Det bör dock betonas att osäkerheten är fortsatt stor, bland annat till följd av Brexit, Donald Trumps fortsatta klara politik samt val i viktiga ekonomier som Tyskland och Frankrike.

Rörelsemarginalen var 11,3 procent under 2016. Detta innebär att lönsamheten, mätt på detta sätt, blev marginellt högre under 2016 än vad som förväntades för ett år sedan, då prognosen för 2016 låg på 11,1 procent. Förväntningarna för 2017 avseende lönsamheten är att den blir i stort sett oförändrad jämfört med de två föregående åren (11,4 procent).

Det kan konstateras att nivån på rörelsemarginalen fortsatt ligger avsevärt högre än avkastningen på alternativa riskfria placeringar, vilken under senare år sjunkit avsevärt. Den genomsnittliga 10-åriga statsobligationsräntan i Sverige har gradvis sjunkit från 2,6 procent 2011 till 0,5 procent 2016. Relativt denna riskfria ränta har börsbolagens rörelsemarginal förbättrats avsevärt, och låg under 2016 också högre än under högkonjunkturåren 2006-7.⁶

Nolltillväxt i industrin, ökning i tjänstesektorn, hopp om bred tillväxt 2017

Diagram B Börsbolagens omsättning efter sektor

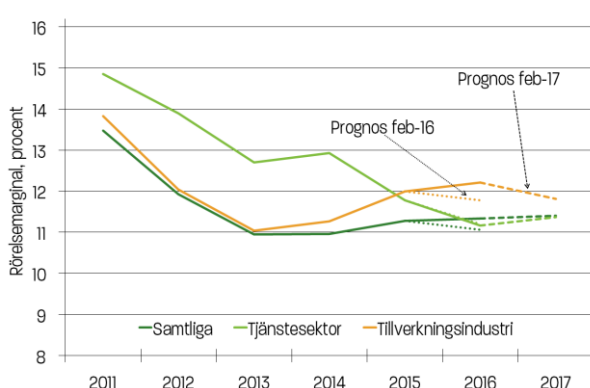
Källa: Thomson Reuters, egna bearbetningar

Utvecklingen för tjänste- respektive tillverkningsföretagens omsättning har skilt sig åt efter 2011. Tjänstesektorn har växt stabilt, medan industrin minskade omsättningen två år i följd (2012-2013). 2014 och 2015 redovisade båda sektorerna snabba omsättningsökningar, medan riktningen återigen skilde sig 2016 när tjänstesektorn växte i god takt (4 procent) medan industrins omsättning minskade något (-1 procent). För 2017 pekar prognoserna på en ökning med 7 procent i tjänstebanscher, och med 3 procent för tillverkningsbolagen.

Tjänsteföretagens snabbare tillväxt under de senaste åren förklaras i hög grad av att den svenska hemmamarknaden, på vilken tjänsteföretagen generellt vilar tyngre än tillverkningssektorn, har utvecklats betydligt bättre än flertalet exportmarknader.

Högre marginaler i industrin, lägre i tjänstesektorn

Diagram C Börsbolagens rörelsemarginal efter sektor

Källa: Thomson Reuters, egna bearbetningar

Börsbolagens lönsamhet låg i genomsnitt still under 2016, efter en mindre uppgång inom industrin men en försvagning för tjänstebolagen. Industrisektorn noterade 2016 en rörelsemarginal på 12,2 procent, att jämföra med 12,0 procent 2015. Tjänstesektorn föll från 11,8 procent 2015 till 11,2 procent 2016.

För 2017 väntas rörelsemarginalen sammantaget stiga något, till 11,4 procent. För tjänstesektorn är prognosen att marginalen ökar till 11,4 procent. Industrins marginal väntas fortsätta ligga högre men sjunka med 0,4 procentenheter till 11,8 procent.

Jämfört med förväntningarna i februari för ett år sedan blev utfallet bättre för tillverkningsbolagen och i linje med den då gällande prognosen för tjänstesektorn.

Enligt prognoserna kommer rörelsemarginalen alltså även under 2017 bli högre inom industri- än inom tjänstebolagen på börsen. Jämfört med tidigare år har det därmed skett ett lönsamhetsskifte som ett resultat av en trendmässigt sjunkande lönsamhet för tjänsteföretagen de tio senaste åren. Trenden är sannolikt ytterligare ett tecken på en hårdnad konkurrens för tjänstesektorn i globaliseringens och digitaliseringens spår.

Få företag går med förlust

Diagrammen ovan gäller den samlade utvecklingen för börsbolagen, det vill säga hur det gått i genomsnitt. Ett alternativt och kompletterande sätt att analysera utvecklingen är att titta på andelen företag som redovisar olika tillväxt eller lönsamhet. En sådan uppdelning med företagen viktade efter omsättning redovisas i tabell 1 och 2.

Vad gäller omsättningen framgår av tabell 1 att totalt sett var tredje omsättningskrona under 2016 fanns i ett företag vars nettoomsättning minskade. Inom industrin var andelen 40 procent, inom tjänstesektorn 12 procent. Detta bekräftar bilden av betydligt bättre tillväxt på tjänstemarknaderna. För 2017 väntas den omsättningsvägda andelen företag som uppvisar negativ nettotillväxt minska till 13 procent. Andelen snabbväxande företag (tillväxt på 15 procent eller mer) var 2016 fyra procent – med stor slagsida mot tjänsteföretagen – och väntas blir marginellt större under innevarande år.

Tabell 1 Förändring nettoomsättning (viktat efter omsättning), andelar i procent

Tillväxt, intervall, procent	Nettoomsättning					
	Totalt		Tjänstesektor		Tillv.industri	
	2016	2017*	2016	2017*	2016	2017*
≥ 15	4	6	8	5	2	4
5 – 14	21	40	50	58	11	26
2 – 4	11	21	23	26	6	19
(-1) – +1	31	20	7	3	42	32
(-2) – (-4)	15	1	0	0	24	2
(-5) – (-14)	15	12	3	7	16	17
≤ (-15)	4	0	9	0	0	0
Genomsnitt	0,2	4,8	3,5	6,9	-0,7	2,6

Källa: Thomson Reuters, egna bearbetningar

* Prognos

Vad avser lönsamheten var det 2016 ”endast” en procent av företagen (viktade efter omsättning) som gick med förlust. Andelen väntas gå ned till noll under 2017. Totalt sett var det 2016 21 procent av omsättningen som återfanns i börsbolag med en rörelsemarginal på under fem procent. Andelen har sjunkit från närmare 40 procent år 2013. En fortsatt nedgång till under 20 procent väntas innevarande år.

Andelen höglönsamma företag (mer än 15 procent i rörelsemarginal) var 2016 totalt sett 15 procent, för industriföretagen 17 procent. Båda dessa andelar väntas växa under innevarande år.

Tabell 2 Rörelsemarginal (viktat efter omsättning), andelar i procent

Intervall, procent	Rörelsemarginal					
	Totalt		Tjänstesektor		Tillv.industri	
	2016	2017*	2016	2017*	2016	2017*
≥ 20	9	12	5	6	12	16
15 – 19	6	7	9	8	5	4
10 – 14	31	29	25	27	36	35
5 – 9	33	33	20	26	44	43
0 – 4	20	19	40	33	3	3
< 0	1	0	1	0	0	0
Genomsnitt	11,3	11,4	11,2	11,4	12,2	11,8

Källa: Thomson Reuters, egna bearbetningar

* Prognos

Det faktum att en såpass liten del av företagen väntas uppvisa en mycket låg lönsamhet skapar förhoppningsvis, i kombination med en generell förbättring av lönsamheten, omsättningstillväxt samt fortsatt låga räntor, bra förutsättningar för en ökning av investeringarna i maskiner, FoU samt kompetensutveckling. Detta är i sin tur en helt nödvändig ingrediens för en fortsatt god utveckling av näringsliv och arbetsmarknad i Sverige.

Noter

¹ Med detta menas bolagen som är noterade på Nasdaq OMX Nordics Stockholmsmarknad, vilket vid analystillfället var 297 stycken. Observera att bolag inom finans eller försäkring (SNI2007-kod 64-67, 26 bolag i februari 2017) är exkluderade i analyserna i denna rapport, eftersom den analysmetod som används i rapporten inte lämpar sig för deras verksamhet.

² Prognoserna sammanställs av Thomson Reuters. Antalet analytiker som följer ett bolag varierar från fall till fall, generellt gäller att ju större bolag desto fler analytiker som bevakar bolaget. Den totala mängden analyser som rapporten bygger på uppskattas till cirka 1 950 st. Observera att rapporten baseras på nominell data så som den rapporteras i bolagens bokslut, alltså faktiska utfall och prognoser i löpande priser. Detta är viktigt att ha i åtanke när exempelvis omsättningens utveckling för tillverkningsindustrin beskrivs, en sektor som åtminstone i vissa branscher under perioder sett sjunkande försäljningspriser.

³ Detta efter att de börsnoterade finans- eller försäkringsbolagen samt de bolag som saknar verksamhet i Sverige har exkluderats.

⁴ Sedan den förra upplagan i april 2016 har 21 bolag tillkommit genom börsintroduktion, samtidigt som åtta har fallit ifrån genom avnotering. Denna ständigt pågående förändring av börsens sammansättning påverkar jämförbarheten mellan olika upplagor av rapporten, men denna påverkan är i de flesta fall marginell. Metoden som används för indexberäkning i rapporten är kedjeindex. Denna har för en konjunkturindikator styrkan att den visar förändringen mellan två år hos de bolag som varit börsnoterade under båda de två år som jämförs. Metoden rensar alltså bort de förändringar som är en effekt av att bolag kommer till eller lämnar börsen.

⁵ I rapporten definieras tjänstesektorn som SNI2007 45-63, 68-82, 85-96. Begreppen "industrin" och "tillverkningsindustrin" används omväxlande i texten, i båda fallen åsyftas SNI2007 10-33.

⁶ Under 2006 och 2007 var den genomsnittliga räntan på den 10-åriga statsobligationen 3,7 procent respektive 4,2 procent. Detta innebär att den genomsnittliga rörelsemarginalen för börsbolagen dessa år översteg statsobligationsräntan med 9,8 respektive 10,6 procentenheter. 2016 var denna differens 10,8 procentenheter.

ETT FRAMGÅNGSRIKT svenskt näringsliv är en förutsättning för att Unionens medlemmar idag och i framtiden ska ha stimulerande, utvecklande, trygga och värlavlönade jobb. Samtidigt beror näringslivets framgång till stor del på de insatser som Unionens medlemmar gör. När Unionens medlemmar trivs och utvecklas finns förutsättningarna för ett starkt näringsliv.

För Unionen är det därför viktigt att bevaka och analysera utvecklingen för de svenska företagen. Bolagsindikatorn tar sitt avstamp i finansmarknadens bedömningar av börsbolagens nuläge samt av hur de kommer att utvecklas de närmaste åren. Börsbolagens centrala position i den svenska ekonomin gör att dessa bedömningar är en signal om tillståndet även för näringslivet och samhällsekonomin i stort. De är därför av stort intresse även för de av Unionens medlemmar som inte har något av bolagen på Stockholmsbörsen som sin arbetsgivare.

Du som är tjänsteman på en arbetsplats i den privata sektorn kan vara medlem i Unionen. En stor del av Unionens medlemmar har högskoleutbildning och många är chefer. Utöver våra yrkesverksamma medlemmar välkomnar Unionen även egenföretagare och studenter. Unionen är Sveriges största fackförbund med över 640 000 medlemmar. Vår vision är att skapa trygghet, framgång och glädje i arbetslivet.